



**ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ**

УДК 378.147:004.9:81'243(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.16757691>

**Використання мультимедійних ресурсів у процесі формування  
інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів української  
мови та літератури**

**Строганова Ганна Миколаївна,**

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри  
методики викладання української мови та літератури, факультет української  
філології та літературної творчості імені Андрія Малишка,  
Український державний університет імені Михайла Драгоманова,  
м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0003-2900-3152>

**Прийнято: 14.07.2025 | Опубліковано: 31.07.2025**

***Анотація.** В сучасних умовах глобалізації та цифрової трансформації освіти постає нагальна потреба у підвищенні якості підготовки майбутніх учителів української мови та літератури. Традиційні педагогічні технології не завжди забезпечують формування необхідних цифрових компетентностей, що зумовлює впровадження інноваційних засобів навчання, зокрема мультимедійних ресурсів, які сприяють інтерактивності та практичній спрямованості освітнього процесу. **Метою** дослідження є теоретичне осмислення ефективності використання мультимедійних ресурсів у процесі формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів української мови та літератури з метою підвищення їх професійної готовності до впровадження інноваційних освітніх технологій.*



***Актуальність.** Зростання обсягів інформації та швидкість оновлення технологій обробки інформації вимагають модернізації освітніх процесів. В Україні існують проблеми обмеженого доступу до сучасних цифрових ресурсів, недостатньої підготовки викладачів і нормативно-правові бар'єри, що ускладнюють інтеграцію мультимедійних технологій у навчання. Це зумовлює необхідність системного дослідження потенціалу мультимедійних ресурсів у підготовці конкурентоспроможних педагогів. **Методи** дослідження включають теоретичний аналіз наукової літератури з питань формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів української мови та літератури, нормативних документів, концептуальних і рамкових матеріалів, систематизація, узагальнення та структурно-логічний аналіз наукових джерел для визначення сутності цифрової компетентності та ролі мультимедійних ресурсів у професійній підготовці педагогів. **Результати.** Дослідження підтвердило, що впровадження мультимедійних ресурсів у освітній процес сприяє підвищенню рівня інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів, активізації їх пізнавальної діяльності, розвитку критичного мислення та творчих навичок. Визначено педагогічні умови ефективної інтеграції мультимедійних технологій: підвищення цифрової компетентності викладачів, розроблення методичного забезпечення, психолого-педагогічний супровід студентів та підтримка інноваційної культури в закладі вищої освіти. **Висновки.** Ефективна інтеграція мультимедійних ресурсів у професійну підготовку майбутніх учителів української мови та літератури є ключовим чинником модернізації освітнього процесу, що відповідає вимогам інформаційного суспільства.*

***Ключові слова:** майбутні учителі, українська мова та література, професійна підготовка, мультимедійні ресурси, інформаційно-цифрова компетентність, цифрові технології, інноваційні освітні технології.*



## The Use of Multimedia Resources in the Process of Developing Information and Digital Competence of Future Teachers of Ukrainian Language and Literature

**Hanna Strohanova,**

Ph.D. (Pedagogy), Associate Professor, Associate Professor  
of the Department of Methods of Teaching Ukrainian Language and Literature,  
Faculty of Ukrainian Philology and Literary Creativity  
named after Andriy Malyshko, Ukrainian State University  
named after Mykhailo Drahomanov, Kyiv, Ukraine,  
<https://orcid.org/0000-0003-2900-3152>

***Abstract.** In the context of globalisation and the digital transformation of education, there is an urgent need to improve the quality of training for future teachers of the Ukrainian language and literature. Traditional pedagogical technologies do not always ensure the development of the necessary digital competencies, which necessitates the implementation of innovative learning tools, particularly multimedia resources that enhance interactivity and the practical orientation of the educational process. This study aims to provide a theoretical understanding of the effectiveness of multimedia resource integration in the formation of information and digital competence among future teachers of the Ukrainian language and literature, in order to improve their professional readiness to implement innovative educational technologies. **Relevance.** The increasing volume of information and rapid technological advancements in data processing necessitate the modernisation of educational processes. In Ukraine, challenges such as limited access to modern digital resources, insufficient teacher training, and regulatory barriers complicate the integration of multimedia technologies into learning. This highlights the need for a systematic investigation into the potential of*



*multimedia tools in training competitive educators. **Research methods** include theoretical analysis of scholarly literature on the formation of information and digital competence of future teachers of Ukrainian language and literature, analysis of normative documents, conceptual and framework materials, as well as systematisation, generalisation, and structural-logical analysis of scientific sources to determine the essence of digital competence and the role of multimedia resources in teacher training. **Results.** The study confirmed that the integration of multimedia resources into the educational process contributes to a higher level of information and digital competence among future teachers, enhances their cognitive engagement, and promotes critical thinking and creativity. The pedagogical conditions for the effective integration of multimedia technologies were identified: improving the digital competence of educators, developing methodological support, providing psychological and pedagogical support to students, and promoting an innovative culture in higher education institutions. **Conclusions.** The effective integration of multimedia resources into the professional training of future teachers of the Ukrainian language and literature is a key factor in the modernisation of the educational process in accordance with the demands of the information society.*

**Keywords:** *future teachers, Ukrainian language and literature, professional training, multimedia resources, information and digital competence, digital technologies, innovative educational technologies.*

**Постановка проблеми** в контексті сучасних освітніх викликів набуває особливої актуальності в умовах глобалізації, що зумовлює підвищення вимог до якості підготовки майбутніх учителів української мови та літератури. Традиційні педагогічні технології часто виявляються недостатньо ефективними для формування компетентностей сучасного педагога, який орієнтується на інтерактивність і практичну спрямованість освітнього процесу. У цьому контексті мультимедійні ресурси виступають як



інноваційний засіб, що розширює освітні можливості завдяки використанню аудіо- та відеоматеріалів, інтерактивних платформ і віртуального середовища, що сприяє активізації пізнавальної діяльності студентів.

Водночас в Україні залишається низка проблем, пов'язаних з обмеженим доступом до сучасних освітніх технологій, недостатньою підготовкою викладачів та недофінансуванням відповідних освітніх ініціатив. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження потенціалу інтеграції мультимедійних ресурсів у освітній процес, а також розробленні спеціалізованих курсів і навчальних програм, орієнтованих на підготовку фахівців із відповідними цифровими компетентностями.

Крім того, впровадження мультимедійних технологій в освітню практику ускладнюється нормативно-правовими бар'єрами, які потребують системного вирішення. Отже, проблема інтеграції мультимедійних ресурсів у викладання української мови в Україні вимагає ґрунтовного системного аналізу, спрямованого на подолання наявних перешкод і формування сучасної моделі мовної освіти, що відповідає інноваційним тенденціям розвитку освітньої сфери.

**Актуальність дослідження** зумовлена сучасними викликами глобалізації, що значно підвищують вимоги до якості підготовки майбутніх учителів української мови та літератури. У зв'язку з недостатньою ефективністю традиційних педагогічних технологій виникає нагальна потреба у впровадженні інноваційних засобів навчання, зокрема мультимедійних ресурсів, які забезпечують інтерактивність, практичну спрямованість та розширення освітніх можливостей. Комплексне дослідження потенціалу мультимедійних технологій у формуванні інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів-словесників є надзвичайно актуальним і сприятиме розробленню ефективних методичних підходів та моделей сучасної мовної освіти, орієнтованої на інноваційний розвиток.



**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Огляд останніх досліджень і публікацій з проблеми використання мультимедійних ресурсів у формуванні інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів-словесників свідчить про активний розвиток цієї тематики в сучасній педагогіці. Питання розвитку цифрової та інформаційно-комунікаційної компетентності як невіддільної складової професійної компетентності педагогічних працівників було предметом дослідження низки українських науковців, серед яких слід виокремити І. Воротникову [2], А. Гриценка [3], О. Гриценчук [4], І. Іванюк [20], О. Кравчину [20], І. Малицьку [21], М. Лещенка [21], О. Овчарук [20], О. Спіріна [17] та інших. Ці дослідники здійснили ґрунтовний аналіз теоретичних і практичних аспектів формування цифрових компетентностей педагогів у контексті сучасних освітніх викликів, зокрема з урахуванням потреб післядипломної освіти, нормативно-правового забезпечення, мотивації педагогів до професійного розвитку та інтеграції інформаційно-комунікаційних технологій у освітній процес.

Важливий внесок у розв'язання проблеми оцінювання цифрової компетентності педагогів і здобувачів освіти в умовах цифрового середовища зробили такі вчені, як: В. Биков [1], О. Буров [1], Л. Семко [16], В. Лапінський [16], В. Биков, О. Гриценчук, О. Дубовик, Ю. Завалевський, І. Іванюк, О. Кравчина, О. Овчарук [20] та ін. Вони провели ґрунтовний аналіз теоретичних основ та практичних аспектів формування і вимірювання цифрових компетентностей педагогів у контексті дистанційного та змішаного навчання.

**Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми.** Невирішені раніше аспекти загальної проблеми використання мультимедійних ресурсів у процесі формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів української мови та літератури включають: відсутність системних методичних моделей інтеграції мультимедійних ресурсів у професійну підготовку майбутніх учителів, які



враховували б специфіку викладання української мови та літератури і сприяли б комплексному розвитку інформаційно-цифрової компетентності, а також обмежену увагу до педагогічних умов і факторів, що впливають на ефективність використання мультимедійних технологій, зокрема недостатній аналіз мотивації студентів, рівня їх цифрової грамотності та готовності до впровадження інноваційних засобів у майбутній професійній діяльності.

**Формулювання цілей статті (постановка завдань).** Метою дослідження є теоретичне осмислення ефективності використання мультимедійних ресурсів у процесі формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів української мови та літератури з метою підвищення їх професійної готовності до впровадження інноваційних освітніх технологій та розроблення практичних рекомендацій щодо застосування мультимедійного контенту на заняттях із методики навчання української мови та літератури.

Для досягнення поставленої мети передбачається реалізація таких завдань:

- проаналізувати теоретичні підходи до визначення сутності інформаційно-цифрової компетентності педагогічних працівників та ролі мультимедійних ресурсів у її формуванні;

- вивчити сучасний стан використання мультимедійних технологій у професійній підготовці майбутніх учителів української мови та літератури, зокрема в контексті вимог Нової української школи;

- визначити педагогічні умови та методичні засади ефективного впровадження мультимедійних ресурсів у освітній процес вищої школи;

- розробити практичні рекомендації щодо застосування мультимедійного контенту на заняттях із методики навчання української мови та літератури.



Реалізація цих завдань сприятиме підвищенню якості професійної підготовки вчителів української мови та літератури, а також розвитку їх здатності ефективно використовувати цифрові технології в освітній практиці.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Розвиток цифрової та інформаційно-комунікаційної компетентності педагогічних працівників сьогодні розглядається як ключовий чинник підвищення якості освіти в умовах цифрової трансформації суспільства. Сучасні дослідження підкреслюють, що цифрова компетентність педагога включає не лише володіння технічними навичками, а й уміння ефективно інтегрувати інформаційно-комунікаційні технології під час навчання, адаптувати методи викладання до потреб цифрового середовища, а також забезпечувати безпеку й етичність використання цифрових ресурсів.

Автори наукової статті «Модель розвитку цифрової компетентності наукових та науково-педагогічних працівників» представили ґрунтовний аналіз концептуальних і рамкових документів Європейського Союзу, а також чинних моделей формування цифрових умінь у сфері викладання й наукової діяльності. На основі цього аналізу виокремлено ключові компоненти цифрової компетентності, що стали основою для розробки відповідної моделі. До них належать: цифрова навчальна, дослідницька, методична, організаційно-виховна та кросдіяльнісна компетентності. Окрему увагу приділено аналізу типових видів професійної діяльності наукових і науково-педагогічних працівників, що дало змогу адаптувати модель до реальних умов їхньої роботи. Кожен із визначених компонентів цифрової компетентності охоплює відповідні цифрові інструменти, володіння якими є важливою передумовою для результативної професійної діяльності педагогічних і науково-педагогічних працівників. До таких інструментів належать програмні продукти загального призначення, спеціалізовані цифрові застосунки та сервіси, зокрема наукометричні бази даних, інституційні репозиторії, системи



для керування бібліографічною інформацією, хмарні сервіси, програмні пакети для організації та адміністрування робочих процесів, а також соціальні й академічні мережі. Окремий акцент зроблено на технологіях штучного інтелекту, опанування яких визнається особливо актуальним і необхідним для всіх напрямів професійної діяльності вчених і викладачів. Аргументовано, що запропонована система компетентностей і відповідних цифрових засобів відповідає основним напрямам цифрової компетентності, окресленим у проєкті концептуально-референтної рамки цифрової компетентності педагогічних і науково-педагогічних працівників, розробленої Міністерством цифрової трансформації України [18].

Автори статті «Формування цифрової компетентності майбутніх учителів у вивченні комп'ютерно орієнтованих технологій навчання» представили всебічний аналіз підходів до визначення сутності та змістового наповнення цифрової компетентності педагога. Вони звертаються до чинних нормативно-правових актів і рамкових документів, що слугують підґрунтям для розроблення сучасних методологічних засад щодо трактування поняття цифрової компетентності та оцінювання її рівня в майбутніх учителів. Значну увагу приділено аналізу освітніх компонентів, інтегрованих у навчальні плани підготовки педагогічних кадрів, які спрямовані на формування цифрової компетентності відповідно до вимог цифровізації освітнього середовища та активного впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у професійну діяльність учителя [7].

У науковій публікації «Технологія формування цифрової компетентності майбутніх учителів засобами гейміфікації» здійснено детальний аналіз базових понять, зокрема «цифрова підготовка майбутнього вчителя», «цифрова компетентність» і «гейміфікація освіти». Автори наголошують на зміні парадигми сучасної освіти, яка дедалі більше орієнтується на концепції гейміфікації та цифровізації, що зумовлює



трансформацію традиційної ролі викладача у напрямі «вчителя-геймера» та координатора цифрових платформ і індивідуальних освітніх траєкторій студентів. Погоджуємося з думкою про те, що цифрова підготовка майбутніх педагогів має на меті формування цифрової компетентності, яка охоплює мотиваційно-ціннісний, когнітивний та операційний компоненти, а розроблена технологія формування цифрової компетентності має реалізовуватися поетапно та включати три основні стадії: професійно-мотиваційну, змістово-діяльнісну й рефлексійно-корекційну, що забезпечує поступове й цілеспрямоване становлення цифрової компетентності майбутніх учителів [8].

У статті С. Толочко «Цифрова компетентність педагогів в умовах цифровізації закладів освіти та дистанційного навчання» проаналізовано основні стратегії, умови та підходи до формування й розвитку цифрової компетентності педагогічних працівників в умовах цифрової трансформації освіти. Авторка виділяє чотири концептуальні підходи, які формують методологічне підґрунтя цього процесу: компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований і проблемний [19].

На нашу думку, цифрова компетентність майбутніх учителів-словесників має розглядатися як інтегральне утворення, що охоплює знання, уміння та навички, необхідні для ефективної комунікації, співпраці, організації освітнього процесу і впровадження індивідуалізованих форм оцінювання. Наголошуємо на доцільності системного підходу до розвитку цифрової компетентності, що передбачає взаємодію формальної, неформальної та інформальної освіти, модернізацію матеріально-технічної бази закладів освіти й оновлення методичного забезпечення цифрового навчання.

У науковій літературі підкреслюється, що цифрова трансформація сучасного суспільства зумовлює необхідність постійного оновлення



педагогічної науки, у межах якого інновації розглядаються як стратегічний чинник економічного поступу країни та забезпечення високого рівня підготовки фахівців, здатних конкурувати на міжнародному ринку праці. Наголошується, що сучасна професійна освіта має спиратися на системну підготовку педагогічних кадрів і безперервне підвищення їхньої кваліфікації задля забезпечення високої якості освітнього процесу, зокрема через розвиток умінь зі створення інтерактивних навчальних ресурсів і персоналізованих освітніх траєкторій, які відповідають потребам цифрового суспільства [14, 6, 11].

Аналіз історичних аспектів та сучасних підходів до використання цифрових технологій в освіті дає змогу виокремити низку найбільш ефективних інструментів, що активно інтегруються в освітній процес в Україні. До них належать платформи дистанційного навчання, електронні освітні ресурси, хмарні сервіси та інші цифрові засоби, що забезпечують гнучкість, доступність та інтерактивність навчання. Водночас успішна реалізація цифрової трансформації потребує системного підходу, який охоплює технічне забезпечення освітніх закладів, розвиток цифрової грамотності як серед педагогів, так і серед здобувачів освіти, а також створення безпечного, інклюзивного й технологічно насиченого освітнього середовища.

Динамічне зростання обсягів інформаційних потоків та постійна модернізація технологій її обробки й зберігання стали визначальними чинниками розвитку інноваційних технологій навчання та активного впровадження цифрових освітніх інструментів. Ці інструменти відіграють важливу роль у підвищенні ефективності освітнього процесу, забезпечуючи інтерактивність, адаптивність і доступність дидактичного контенту.

Серед найбільш поширених цифрових технологій, що використовуються в освітній практиці, варто відзначити системи управління



навчанням (LMS, Moodle, Google Classroom), засоби створення та поширення навчальних матеріалів (Microsoft PowerPoint, Prezi), платформи для організації онлайн-занять (Zoom, Microsoft Teams), а також сервіси оцінювання знань (Kahoot!, Google Forms). Застосування цих інструментів сприяє зростанню навчальної мотивації, активізації пізнавальної діяльності здобувачів освіти та реалізації індивідуалізованого підходу до навчання.

Інтеграція цифрових інструментів у освітній процес є ключовим елементом цифрової трансформації освіти, що відповідає стратегічним напрямкам модернізації та інформатизації освітньої системи України. Цифрові технології забезпечують ефективну організацію комунікації, співпраці та контролю якості знань, що набуває особливої актуальності в умовах дистанційного та змішаного навчання [1].

Розвиток цифрової компетентності педагогічних працівників і здобувачів освіти розглядається як пріоритетний чинник успішної інтеграції новітніх технологій у професійну діяльність. У цьому контексті сучасні цифрові освітні інструменти не лише розширюють методичний інструментарій педагогів, а й сприяють формуванню нової освітньої парадигми, що відповідає вимогам інформаційного суспільства, забезпечуючи якість, гнучкість та доступність освіти.

Педагог Нової української школи має володіти розвиненою цифровою компетентністю, яка передбачає впевнене, критичне та етично вмотивоване використання цифрових технологій у професійній діяльності, суспільному просторі та особистому спілкуванні [12]. Ця компетентність охоплює цифрову грамотність, базові знання з програмування, сформоване алгоритмічне мислення, вміння працювати з базами даних, а також навички кібербезпеки та захисту персональної інформації в цифровому середовищі. Важливе місце займає усвідомлення етичних аспектів взаємодії з інформацією, зокрема дотримання норм авторського права та захист інтелектуальної власності.



Цифрова компетентність розглядається як невіддільна частина професійної майстерності сучасного вчителя, що забезпечує ефективну інтеграцію інноваційних технологій у навчально-виховний процес. Вона сприяє активізації пізнавальної діяльності учнів, підвищенню їхньої навчальної мотивації та формуванню навичок самостійної роботи в цифровому середовищі. Здатність педагога застосовувати різноманітні цифрові платформи, онлайн-ресурси, інтерактивні інструменти та системи управління навчанням відповідає концептуальним засадам Нової української школи та орієнтована на формування конкурентоспроможної особистості в умовах цифрової трансформації освіти.

Педагогічні умови ефективного впровадження мультимедійних ресурсів в освітній процес закладів вищої освіти становлять цілісну систему організаційних, методичних, психологічних і технічних чинників, які створюють сприятливе середовище для інтеграції сучасних цифрових технологій у навчання. Зокрема, серед основних педагогічних умов виділяють:

- *підвищення кваліфікації викладачів* та формування їх цифрової компетентності, що забезпечує впевнене володіння мультимедійними інструментами та методами їх застосування у освітньому процесі (Рябуха А.Я. [15], Гриценко А. [3]);

- *розроблення методичного забезпечення* використання мультимедійних ресурсів, яке передбачає створення адаптованих дидактичних матеріалів, інструкцій і рекомендацій для викладачів і студентів (Губарь А., Бачурін Г., Бачурін В., Довбиш М., Довбиш І. [5], Синиця М.О. [17]);

- *організація навчального середовища*, що включає технічне оснащення аудиторій сучасною мультимедійною апаратурою, доступ до високошвидкісного інтернету та відповідних програмних засобів (Губарь А., Бачурін Г., Бачурін В., Довбиш М., Довбиш І. [5]);



- *психолого-педагогічний супровід, який враховує вікові, психологічні особливості студентів, їх мотивацію та індивідуальні стилі сприйняття інформації, що сприяє підвищенню ефективності засвоєння матеріалу* (Гриценко А. [3]);

- *інтеграція мультимедійних технологій у зміст і структуру навчальних програм, що забезпечує їх відповідність сучасним освітнім стандартам і спрямованість на розвиток критичного мислення, творчих і комунікативних навичок студентів* (Маркусь І. [13]);

- *підтримка інноваційної культури в закладі вищої освіти, що стимулює викладачів до експериментування з новими технологіями та обміну досвідом у межах професійної спільноти* (Рябуха А.Я. [15], Губарь А., Бачурін Г., Бачурін В., Довбиш М., Довбиш І. [5]).

Отже, ефективне впровадження мультимедійних ресурсів у закладах вищої освіти вимагає цілісного, комплексного підходу, який передбачає гармонійне поєднання кількох ключових компонентів. Насамперед технічне забезпечення виступає базовою передумовою успішної цифровізації освітнього процесу: йдеться про наявність сучасного обладнання, швидкісного інтернет-зв'язку, мультимедійних комплексів, ліцензійного програмного забезпечення, цифрових платформ і сервісів, які забезпечують інтерактивність і гнучкість навчання. Водночас наявність технічних ресурсів є недостатньою умовою без належної методичної підготовки викладацького складу, яка включає опанування інноваційних дидактичних підходів, цифрових інструментів і форм навчання, адаптацію навчальних матеріалів до мультимедійного формату, а також систематичне підвищення цифрової грамотності педагогів.

Психологічна підтримка також є важливим складником ефективного впровадження мультимедіа, оскільки вона сприяє формуванню позитивної мотивації у здобувачів освіти, зменшенню тривожності щодо використання



цифрових технологій, стимулюванню внутрішньої зацікавленості у навчанні. Важливою умовою є також психологічна готовність викладача до прийняття змін, упровадження нових форм і методів взаємодії зі студентами в цифровому середовищі.

Організаційні заходи передбачають створення чіткої інституційної стратегії впровадження цифрових інновацій, адміністративну підтримку освітніх ініціатив, міжкафедральну координацію, впровадження системи моніторингу ефективності застосування мультимедійних засобів у навчанні. Успішна реалізація таких заходів має забезпечити не лише технічну й методичну готовність, але й сформувати інституційну культуру цифровізації, де використання мультимедійних ресурсів є не епізодичним, а системним і цілеспрямованим процесом. Упровадження мультимедійних технологій у вищій школі повинно розглядатися як багатоаспектне завдання, що передбачає міждисциплінарну взаємодію, стратегічне планування та постійне оновлення ресурсної, методичної й організаційної бази для створення сучасного, інклюзивного та якісного освітнього простору.

Методичні засади ефективного впровадження мультимедійних ресурсів у освітній процес вищої школи формують основу цілісної педагогічної стратегії, що сприяє підвищенню якості навчання та розвитку цифрової компетентності учасників освітнього процесу. До основних методичних засад належать:

- принцип науковості та актуальності контенту;
- орієнтація на цілісний розвиток особистості;
- інтерактивність і двостороння комунікація;
- інтеграція традиційних та цифрових форм навчання;
- інтеграція традиційних та цифрових форм навчання;
- забезпечення зворотного зв'язку та оцінювання;
- постійне професійне зростання викладача;



- етичність і правова обізнаність.

Запропоновано практичні рекомендації щодо застосування мультимедійного контенту на заняттях із методики навчання української мови та літератури, що охоплюють сценарії інтерактивних лекцій, цифрові мовні тренажери, відеоуроки та моделі дистанційної взаємодії зі студентами. Було враховано специфіку гуманітарної освіти, принципи особистісно орієнтованого навчання та спрямована на формування інформаційно-цифрової компетентності через поєднання традиційних і цифрових методів. Рекомендації подано у таблиці, яка сприяє чіткому розмежуванню інформацію за курсами і підкреслює специфіку застосування мультимедійних і цифрових засобів у підготовці майбутніх учителів української мови та літератури: **Таблиця 1**

Рекомендації застосування мультимедійного контенту на заняттях із методики навчання української мови та літератури

№	Методичні рекомендації	Методика навчання української мови	Методика навчання української літератури
1	Інтерактивні презентації з візуалізацією	<ul style="list-style-type: none"><li>- Анімовані схеми аналізу морфемних, синтаксичних, стилістичних явищ.</li><li>- Візуалізація структури уроку кольоровими блоками.</li><li>- Інтерактивні таблиці помилок і мовних норм для редагування</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>Інтерактивні карти стосунків персонажів (Genially).</li><li>- Порівняльні таблиці образів із заповненням.</li><li>- Інфографіка етапів художнього аналізу.</li><li>- Діаграми часової та просторової організації твору</li></ul>
2	Мультимедійні відео та аудіоматеріали	<ul style="list-style-type: none"><li>- Відеофрагменти з різними стилями мовлення: ділове, публічне, етикетне.</li><li>- Подкасти з поясненнями мовних норм для самостійного прослуховування</li></ul>	<ul style="list-style-type: none"><li>- Уривки екранізацій творів для аналізу.</li><li>- Відеоінтерв'ю з письменниками і критиками.</li><li>- Аудіодекламації з аналізом інтонації та темпу</li></ul>



3	Інтерактивні вправи на цифрових платформах	- Вправи на пошук і виправлення помилок (LearningApps, Wordwall). - Завдання на редагування стилістичних і граматичних помилок	- Хронологічні лінійки біографій письменників. - Зіставлення текстів із ілюстраціями і відеоадаптаціями. - Тематичні інтерпретації текстів
4	Хмари знань та ментальні карти	- Концепт-карти методики викладання мовних тем. - Хмари слів для асоціативного мислення на початку теми	- Концепт-карти з методики аналізу літературних творів. - Хмари слів для вивчення поезії чи літературних понять
5	Цифрові методичні кейси	Кейси з відеофрагментами, методичними порадами та дидактичними завданнями в Google Sites, Padlet	Кейси зі сценаріями уроків, оцінювальними критеріями, прикладами текстового та відеоматеріалів
6	Онлайн-курси й мініпроекти	Мінікурси з методики викладання мовних тем з тестами, вправами, форумами в Moodle, Google Classroom	Мінікурси з аналізу літературних творів, творчими завданнями та дискусійними платформами
7	Відеоспостереження та самоаналіз	Аналіз уроків з методкоментарями, критичний відгук, розробка альтернативних фрагментів	Перегляд відеоуроків, оцінка дидактичних рішень, пропозиції мультимедійних змін
8	Моделювання методичних ситуацій (Microteaching)	- Запис відеоуроків із поясненням мовних термінів (Canva, PowToon, Loom). - Оцінювання за логічністю, дидактичною доцільністю, візуальною культурою	- Відеомоделі уроків з аналізу віршів, постановка питань, презентації за допомогою цифрових інструментів. - Критерії оцінювання такі самі
9	Цифрові творчі завдання	Інфографіки з мовних норм, цифрові постери стилістики, онлайн-тести для самоконтролю	Трейлери до творів, цифрові ілюстрації, інтерактивні біографії письменників у форматі таймлайну
10	Рефлексивні блоги та подкасти	Ведення блогів або подкастів з роздумами про	Обговорення етичних дилем, творчих підходів,



		методичні труднощі, підготовку уроків, новаторство	обмін досвідом через блоги та подкасти
--	--	--	---

Джерело: авторська розробка

Застосування цих рекомендацій забезпечить розвиток цифрової, методичної та творчої компетентності майбутніх учителів, створить сучасний, гнучкий та інтерактивний освітній простір у процесі підготовки фахівців-філологів.

**Висновки.** Комплексний аналіз теоретичних і практичних аспектів використання мультимедійних ресурсів у формуванні інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів української мови та літератури засвідчив їхню важливу роль у підвищенні якості професійної підготовки педагогічних кадрів. Визначено, що ефективне впровадження мультимедійних технологій сприяє розвитку цифрової грамотності, критичного мислення, творчих і комунікативних навичок студентів, а також підвищує мотивацію до навчання та забезпечує індивідуалізацію освітнього процесу. Виявлено, що ключовими педагогічними умовами для інтеграції мультимедійних ресурсів є підвищення цифрової компетентності викладачів, створення методичного забезпечення, організація сучасного навчального середовища, психолого-педагогічний супровід та підтримка інноваційної культури у закладі вищої освіти, та запропоновано методичні рекомендації щодо застосування мультимедійного контенту на заняттях із методики навчання української мови та літератури.

Подальші наукові розвідки можуть бути зосереджені на розробленні системних моделей інтеграції мультимедійних ресурсів в освітній процес вищої школи, удосконаленні методичних підходів до їх використання, створенні спеціалізованих навчальних курсів з цифрової педагогіки, а також на емпіричному дослідженні впливу мультимедійних засобів на формування інформаційно-цифрової компетентності майбутніх учителів української мови та літератури. Особливої уваги заслуговують питання адаптації таких ресурсів



до умов змішаного і дистанційного навчання, розроблення індикаторів ефективності їхнього використання та вивчення динаміки цифрової грамотності здобувачів вищої освіти.

### Список використаних джерел

1. Биков В. Ю., Буров О. Ю. Цифрове навчальне середовище : нові технології та вимоги до здобувачів знань. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми. Вінниця : ТОВ «Друк плюс», 2020. Вип. 55. С. 11–22.
2. Воротникова І. П. Система підготовки вчителів до використання інформаційних технологій у професійній діяльності. URL: <http://www.loippo.lg.ua/konferenc.htm>
3. Гриценко А. Психолого-педагогічні аспекти використання мультимедійних технологій у процесі навчання історії студентів закладів вищої педагогічної освіти. Наукові записки БДПУ. Серія : Педагогічні науки. Вип. 1. Бердянськ : БДПУ, 2020. С. 241–247. URL: <https://pedagogy.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2020/05/27.pdf>
4. Гриценчук О. О. Загальні підходи до побудови та розвитку інформаційно-цифрового навчального середовища : досвід Нідерландів. Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики в підготовці фахівців : методологія, теорія, досвід, проблеми. 2021. Вип. 62. С. 18–27. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2021-62-18-27>
5. Губарь А., Бачурін Г., Бачурін В., Довбиш М., Довбиш І. Педагогічні умови впровадження мультимедіа технологій в освітній процес студентам медичних ВНЗ. Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації : матеріали XXXIII Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (28 лют. 2018 р.). Переяслав-Хмельницький, 2018. Вип. 33. С. 206–208. URL: <http://dspace.zsmu.edu.ua/handle/123456789/8458>



6. Гулай О., Кабак В. Цифрові інструменти Google як засіб удосконалення освітнього процесу в закладах вищої освіти. Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія : Педагогіка. 2022. Вип. 1 (2). С. 14–23. DOI: <https://doi.org/10.25128/2415-3605.22.2.2>
7. Гуревич Р., Кобися В., Кобися А., Кізім С., Куцак Л., Опущко Н. Формування цифрової компетентності майбутніх учителів у вивченні комп'ютерно орієнтованих технологій навчання. Modern Information Technologies and Innovation Methodologies of Education in Professional Training Methodology Theory Experience Problems, 2022. Р. 5–19. DOI: <https://doi.org/10.31652/2412-1142-2022-63-5-19>
8. Жерновникова О. А., Перетяга Л. Є., Ковтун А. В., Кордубан М. В., Наливайко О. О., Наливайко Н. А. Технологія формування цифрової компетентності майбутніх учителів засобами гейміфікації. Інформаційні технології та засоби навчання. 2020. Вип. 75 (1). С. 170–185. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v75i1.3036>
9. Захар О. Цифрові інструменти для ефективного планування професійної педагогічної діяльності. Вересень. 2023. Т. 2, № 97. DOI: <https://doi.org/10.54662/veresen.2.2023.02>
10. Ільїна Ю. Ю., Білоцерківська Ю. О., Блага О. Б., Остащук В. І. Цифрові інструменти у викладанні гуманітарних наук : постановка проблеми і потенціал розвитку. Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach. 2023. №16. С. 63–74. DOI: <https://doi.org/10.54264/0062>
11. Колеснікова І. В., Орлова О. А. Професійний розвиток педагогів в умовах цифровізації освіти. Інноваційна педагогіка. 2023. Вип. 64. Т. 2. DOI: <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/64.2.35>



12. Концепція «Нова українська школа». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkolacompressed.pdf>

13. Маркусь І. С. Педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій засобами мультимедійних технологій. Педагогічні науки. Збірник наукових праць. 2021. Вип. 94. С. 93–99. URL: <file:///C:/Users/HP/Downloads/4389-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%81%D1%82%D0%B0%D1%82%D1%82%D1%96-7659-1-10-20210505.pdf>

14. Марчук Н. А. Цифрові інструменти в професійній освіті України : історія виникнення, особливості впровадження та перспективи. Професійно-прикладні дидактики. 2024. № 2. С. 48–53. DOI: <https://doi.org/10.37406/2521-6449/2024-2-8>

15. Рябуха А. Я. Використання мультимедійних технологій у діяльності педагога. Педагогічні науки : теорія, історія, інноваційні технології. 2013. № 3 (29). С. 70–79. URL: <https://repository.sspu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/cc4f25fe-222a-48b9-ab30-8a6daf98ef17/content>

16. Семко Л. П., Лапінський В. В. Information competences and ways of their formation. V Міжнародна науково-практична конференція молодих вчених «Соціально-психологічні технології розвитку особистості» (14 травня 2020 року, ХДУ). Рр. 324–327.

17. Синиця М.О. Проблеми підготовки майбутніх учителів до застосування мультимедійних технологій у професійній діяльності. Нові технології навчання : Наук.-метод. зб. Київ : Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України, 2013. Вип. 79. С. 187–191. URL: [https://eprints.zu.edu.ua/13444/1/Синиця\\_стаття\\_вінниця.pdf](https://eprints.zu.edu.ua/13444/1/Синиця_стаття_вінниця.pdf)



18. Спирін О., Олексюк В., Василенко Ю., Сіренко О. Модель розвитку цифрової компетентності науково-педагогічних персоналій. Інформаційні технології та засоби навчання. 2024. Вип. 104 (6). С. 156–179. DOI: <https://doi.org/10.33407/itlt.v104i6.5889>

19. Толочко С. В. Цифрова компетентність педагогів в умовах цифровізації закладів освіти та дистанційного навчання. Вісник Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка. Серія : Педагогічні науки. 2021. № 13(169). С. 28–35. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.5077823>

20. Цифрова компетентність вчителя : інструмент самооцінювання та особливості використання : метод. реком. / В. Ю. Биков, О. О. Гриценчук, О. А. Дубовик, Ю. І. Завалевський, І. В. Іванюк, О. Є. Кравчина, О. В. Овчарук. Київ : ЦО НАПН України 2022. 57 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/730497/>

21. Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи : 2023 (Пошук рішень в період війни) : зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. семінару (Київ, 21 березня 2023 р.) / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : ЦО НАПН України, 2023. 208 с.

22. Штучний інтелект в системі інформаційно-аналітичного супроводу цифрової трансформації освіти. Освіта і наука в умовах війни (онлайн-проект). Віртуальний читальний зал освітянина ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського : [офіц. сайт] / уклад. : Ю. А. Кравченко, Т. В. Симоненко. Київ, 2024. 14 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/742563>